

Sygn. akt VII U 505/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

po rozpoznaniu posiedzeniu niejawnym w dniu 24 stycznia 2019 r. w W.

sprawy Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania Z. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 1 marca 2018 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

W dniu 4 kwietnia 2018 r. **Z. S.** wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 1 marca 2018 r. znak: (...). Ubezpieczony odwołał się od sumowania poszczególnych kwot zapisanych w decyzji od sumy 2.751 podlegające opodatkowaniu odejmującym mu zaliczony na podatek w wysokości 236 zł oraz odliczeniu z kwoty świadczeń na ubezpieczeń zdrowotne 34,39 zł, w sumie 260,39 zł. Wskazał, że po odjęciu od 2.751,00 zł sumy 260,39 zł winno uzyskać wynik 2.490,61 zł, a dodając do tego dodatek pielęgnacyjny w wymiarze 215,84 zł uzyskuje się sumę 2.705,45 a nie 2.483,39 zł jaką zapisano w decyzji (odwołanie k. 4 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 11 kwietnia 2018 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając stanowisko w sprawie organ rentowy powołał się na treść art. 88 i 89 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wskazując, że emerytury podlegają okresowej waloryzacji od 1 marca i polega to na pomnożeniu kwoty świadczenia przez podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji. W ocenie organu rentowego waloryzacja świadczenia odwołującego dokonana w skarżonej decyzji została dokonana prawidłowo poprzez pomnożenie kwoty świadczenia ustalonego na dzień 28 lutego 2018 r. przez wskaźnik waloryzacji 102,98%, co prowadziło do uzyskania zwaloryzowanego świadczenia w wysokości 2.751,15 zł (odpowiedź na odwołanie k. 5 a.s.).

W toku postępowania Z. S. podtrzymał stanowisko w sprawie i przedstawiał własne obliczenia wysokości emerytury, jaka w jego ocenie powinna mu przysługiwać (pisma procesowe odwołującego k. 9 a.s., k. 36 a.s., k. 42 a.s., k. 57 a.s., k. 41 a.s., k. 57 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny i zważył, co następuje:

Odwołujący się Z. S. ma prawo do emerytury od 1 stycznia 2003 r. Na przełomie lat emerytura odwołującego była podwyższana

i waloryzowana. Od 1 grudnia 2012 r. odwołującemu przysługuje dodatek pielęgnacyjny w związku z ukończeniem 75 lat. Kwota emerytury na dzień

28 lutego 2018 r., zgodnie z waloryzacją z marca 2017 r., wyniosła 2.671,54 zł (decyzja ZUS ws. emerytury k. 4 a.r.; decyzje ZUS ws. podwyższenia emerytury

z 16.03.2004 r. k. 12 a.r. oraz z 14.03.2006 r., z 14.03.2007 r., z 12.03.2008 r. – karty nieoznaczone; decyzje ZUS ws. waloryzacji emerytury z 16.03.2009 r.,

z 15.03.2010 r., z 15.03.2011 r., z 13.03.2015 r., z 01.03.2016 r., z 01.03.2017 r. – karty nieoznaczone; decyzja ZUS o przyznaniu dodatku pielęgnacyjnego

z 12.12.2012 r., pismo ws. zmiany numeru świadczenia z 09.02.2016 r., pismo ws. waloryzacji z 19.05.2016 r. – karty nieoznaczone, akta rentowe).

W dniu 1 marca 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział

w W. wydał decyzję znak: (...) na podstawie której dokonał kolejnej waloryzacji emerytury Z. S. i ustalił jej wysokość na kwotę 2.751,15 zł, wskazując, że do świadczenia przysługuje dodatek pielęgnacyjny w kwocie 215,84 zł. W treści decyzji wskazano, że wysokość zwaloryzowanej emerytury ustalono przez pomnożenie kwoty świadczenia ustalonego na dzień 28 lutego 2018 r., tj. 2.671,54 zł przez wskaźnik waloryzacji 102,98%. Ponadto wskazano, że od 1 marca 2018 r.:

- podstawę opodatkowania stanowi miesięcznie kwota 2.751,00 zł,
- zaliczka na podatek dochodowy odprowadzana do urzędu skarbowego wynosi 236,00 zł,
- składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 247,60 zł, w tym odliczana od podatku wynosi 213,21 zł, odliczana z kwoty świadczenia wynosi 34,39 zł.

W oparciu o powyższe organ rentowy wskazał, że od 1 marca 2018 r. wysokość świadczenia do wypłaty wynosi miesięcznie 2.483,39 zł (decyzja ZUS z 01.03.2018 r. – nieoznaczone karty a.r.).

Powyższe okoliczności stanu faktycznego Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dokumenty załączone do akt rentowych. Treść wymienionych wyżej dokumentów, jak również oświadczeń odwołującego złożonych na rozprawie, nie budziła zastrzeżeń Sądu co do ich wiarygodności.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd zważył, że odwołanie Z. S. było niezasadne i podlegało oddaleniu.

Sąd Okręgowy rozpoznał niniejszą sprawę na posiedzeniu niejawnym zgodnie z art. 148¹ § 1 k.p.c. W ocenie Sądu Okręgowego przeprowadzenie rozprawy w niniejszej sprawie nie było konieczne, gdyż z okoliczności prawnych i faktycznych niniejszej sprawy nie wynika żadna okoliczność uzasadniająca jej przeprowadzenie, w szczególności o podjęcie takiej czynności sądowej odwołujący nie wniósł w myśl art. 148¹ § 3 k.p.c.

Na wstępie należy zaznaczyć, że w sprawach z odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych postępowanie przed sądem stanowi dalszy ciąg postępowania toczącego się wcześniej przed organem rentowym.

W postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, które ma charakter odwoławczy i kontrolny, postępowanie dowodowe ogranicza się do sprawdzenia zgodności z prawem decyzji wydanej przez organ rentowy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2014 r. II UK 11/14).

Ze specyfiki spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych wynika, że kognicja sądu w danej sprawie zawsze wyznaczona jest zakresem rozpoznania zaskarżonej decyzji, gdyż sąd nie rozstrzyga o zasadności wniosku, lecz o prawidłowości zaskarżonej decyzji. W sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego sąd pierwszej instancji kontroluje bowiem

jej zgodność z prawem, a sąd drugiej instancji - prawidłowość rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji w odniesieniu do stanu rzeczy (faktycznego i prawnego) istniejącego w chwili wydania przez organ rentowy decyzji. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot żądania jest określony treścią decyzji organu rentowego, od której odwołanie wszczyna postępowanie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. Treść decyzji organu rentowego wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 września 2000 r. II UKN 685/99; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19 stycznia 2017 r. III AUa 303/16).

W niniejszej sprawie Z. S. zaskarżył w drodze odwołania decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 1 marca 2018 r. znak: (...) na podstawie której organ rentowy dokonał waloryzacji przysługującej mu emerytury. Odwołujący zakwestionował wysokość świadczenia ustaloną przez organ rentowy na podstawie powyższej decyzji, w szczególności sposób dokonania przez ZUS odliczeń zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne, wskazując, że w jego ocenie wysokość przysługującej mu emerytury po odliczeniach powinna być równa kwocie 2.696,60 zł. Przedmiotem sporu było więc ustalenie, czy organ rentowy prawidłowo wyliczył emeryturę odwołującego przy dokonywaniu jej waloryzacji oraz z uwzględnieniem odliczeń z ww. tytułów.

Na wstępie wskazać należy, że zgodnie z art. 88 ust. 1 - 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1383) emerytury i renty podlegają corocznie waloryzacji od dnia 1 marca. Waloryzacja polega na pomnożeniu kwoty świadczenia i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji. Waloryzacji podlega kwota świadczenia i podstawa jego wymiaru w wysokości przysługującej ostatniego dnia lutego roku kalendarzowego, w którym przeprowadza się waloryzację. Jak wskazuje art. 89 ust. 1 - 3 i 6 tej samej ustawy wskaźnik waloryzacji to średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększony o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych jest średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów albo średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, jeżeli jest on wyższy od wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów. Zwiększenie o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia jest przedmiotem corocznych negocjacji, w ramach Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, przeprowadzanych w czerwcu, w roku poprzedzającym waloryzację. Wskaźnik waloryzacji ogłasza minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w drodze komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", biorąc pod uwagę wskazane wyżej wskaźniki i wysokość zwiększenia. Zgodnie z komunikatem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 lutego 2018 r. (M. P. z 2018 r. poz. 185) wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2018 r. wynosi 102,98%.

Wyplata emerytury oraz innych świadczeń z ubezpieczeń społecznych jest poprzedzona uiszczeniem zaliczki na podatek dochodowy oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne, zaś Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jako organ rentowy, występuje w tej kwestii w roli płatnika tychże składek. Zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1509) organy rentowe są obowiązane jako płatnicy pobierać zaliczki miesięczne od wypłacanych bezpośrednio przez te organy emerytur i rent, świadczeń przedemerytalnych i zasiłków przedemerytalnych, nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, rent strukturalnych oraz rent socjalnych. Zgodnie natomiast z art. 85 ust. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

(t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1510) za osobę pobierającą emeryturę lub rentę składkę jako płatnik oblicza, pobiera z kwoty emerytury lub renty, o której mowa w art. 81 ust. 8 pkt 2 i ust. 9, i odprowadza jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określona w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, właściwa do wydawania decyzji w sprawach świadczeń, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, inny właściwy organ emerytalny lub rentowy lub instytucja wypłacająca emeryturę lub rentę albo bank dokonujący wypłaty emerytury lub renty z zagranicy.

Zgodnie z art. 81 ust. 8 pkt 2 w zw. z art. 66 ust. 1 pkt 16 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających emeryturę jest kwota emerytury, renty pomniejszona o kwotę spłaty nadpłaty świadczenia, z wyłączeniem dodatków, zasiłków, świadczeń pieniężnych i ryczału energetycznego, ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla oraz deputatu węglowego albo kwota uposażenia pobieranego w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego, kwota uposażenia pobieranego po zwolnieniu ze służby lub świadczenia pieniężnego o takim samym charakterze. W myśl art. 79 ust. 1 i 2 ww. ustawy składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy wymiaru składki, z zastrzeżeniem art. 82 i 242.

Natomiast zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 in fine ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych emerytura jest jednym ze źródeł przychodu. Przez emeryturę lub rentę, zgodnie z art. 12 ust. 7 ww. ustawy, rozumie się łączną kwotę świadczeń emerytalnych i rentowych, w tym kwoty emerytur kapitałowych wypłacanych na podstawie ustawy o emeryturach kapitałowych, wraz ze wzrostami i dodatkami, z wyłączeniem dodatków rodzinnych i pielęgnacyjnych oraz dodatków dla sierot zupełnych do rent rodzinnych.

Z kolei zgodnie z art. 27b ust. 1 i 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych podatek dochodowy, obliczony zgodnie z art. 27 lub art. 30c,

w pierwszej kolejności ulega obniżeniu o kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne, o której mowa w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych:

a) opłaconej w roku podatkowym bezpośrednio przez podatnika zgodnie z przepisami o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

b) pobranej w roku podatkowym przez płatnika zgodnie z przepisami o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

- obniżenie nie dotyczy składek, których podstawę wymiaru stanowi dochód (przychód) zwolniony od podatku na podstawie ustawy oraz składek, których podstawę wymiaru stanowi dochód, od którego na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej zaniechano poboru podatku. Kwota składki na ubezpieczenie zdrowotne, o którą zmniejsza się podatek, nie może przekroczyć 7,75% podstawy wymiaru tej składki.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy zważył, że skarżona decyzja ZUS była prawidłowa. Organ rentowy prawidłowo obliczył wysokość emerytury, a w szczególności zgodnie z cytowanymi wyżej przepisami ustalił kwoty zaliczki na podatek dochodowy oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne podlegające uiszczeniu przed wypłatą świadczenia emerytalnego.

Wysokość emerytury Z. S. po waloryzacji wynosiła od 1 marca 2018 r. kwotę 2.751,15 zł. Ponieważ emerytura stanowi przychód w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, organ rentowy był zobowiązany obliczyć zaliczkę na podatek dochodowy w wysokości 18% od ww. podstawy wymiaru; do podstawy opodatkowania nie wlicza się natomiast dodatku pielęgnacyjnego (art. 12 ust. 7). Kwota zaliczki wyniosła 495,18 (2.751,00 zł x 18% = 495,18 zł). Od kwoty podatku odlicza się kwotę składek na ubezpieczenie zdrowotne zgodnie z art. 27b ust. 1 i 2 ustawy

o podatku dochodowym. Stawka składek na to ubezpieczenie wynosi 9% podstawy; odliczenie od podatku dochodowego nie może jednak przekroczyć 7.75%. Prowadziło to więc do uzyskania kwoty 213,20 zł ($2.751,00 \text{ zł} \times 7.75\% = 213,20 \text{ zł}$), co stanowiło kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne odliczanej od kwoty podatku dochodowego, a więc od wskazanej wyżej kwoty 495,18 zł, co z kolei prowadzi do uzyskania kwoty 281,98 zł. Zgodnie z wyjaśnieniami ZUS, od tej kwoty na podatek dochodowy należy odliczyć ulgę podatkową

w wysokości 46,33 zł, co prowadzi do uzyskania kwoty 236 zł ($281,98 \text{ zł}$

– $46,33 \text{ zł} = 235,65$; 236 zł po zaokrągleniu). Kwota ta stanowi wysokość zaliczki na podatek dochodowy po odliczeniach. Skoro jedynie część składki

na ubezpieczenie jest odliczana od podatku dochodowego jak wyżej,

to do rozliczenia zostaje pozostała część, tj. 1,25% ($9\% - 7,75\% = 1,25\%$).

Ta zaś kwota jest odliczana od emerytury ($2.751,00 \text{ zł} \times 1,25\% = 34,39 \text{ zł}$). Podsumowując, z kwoty emerytury odwołującego należało odliczyć:

- kwotę zaliczki na podatek dochodowy (po odliczeniach) – 236 zł,
- kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne odliczonej od zaliczki na podatek dochodowy do wysokości 7.75% - 213,20 zł,
- pozostałą kwotę 1,25% składki na ubezpieczenie zdrowotne nie odliczonej od zaliczki na podatek dochodowy – 34,39 zł,

Łącznie kwota podlegająca odliczeniu od emerytury brutto odwołującego po waloryzacji wynosi 483,59 zł. Odliczenie tej kwoty od kwoty zwaloryzowanej emerytury (2.751,15 zł) prowadzi do uzyskania kwoty emerytury netto w wysokości 2.267,55 zł. Natomiast doliczenie dodatku pielęgnacyjnego do tego świadczenia (215,84 zł) prowadzi do uzyskania łącznego wymiaru świadczeń odwołującego do wypłaty w wysokości 2.483,39 zł, zgodnie ze wskazaniami ZUS w skarżonej decyzji

Zaznaczenia wymaga fakt, że ubezpieczony wnosząc odwołanie od decyzji organu rentowego właściwie nie kwestionował przyjętego przez organ rentowy sposobu waloryzacji, nie podniósł również żadnych merytorycznych zarzutów dotyczących skarżonej decyzji. Co więcej, ubezpieczony nie przedstawił żadnych okoliczności dających jakiegokolwiek podstawy do przyjęcia, że organ rentowy w sposób nieprawidłowy obliczył wysokość przysługującego mu świadczenia w kwocie do wypłaty. Uzasadnienie odwołania, jak również składane przez ubezpieczonego w toku postępowania pisma procesowe zawierały obszernie przedstawienie własnych wyliczeń odwołującego oraz subiektywne oceny dotyczące działalności i postawy prezentowanej przez organ rentowy. Odwołujący w licznych pismach procesowych przedstawiał własne wyliczenia sumy wysokości świadczeń, jaka w jego ocenie powinna mu przysługiwać, jednakże w przedmiotowych wyliczeniach nie uwzględniono kwoty stanowiącej 7,75% składki na ubezpieczeniu zdrowotne odliczanej

od zaliczki na podatek dochodowy, tj. kwoty 213,20 zł. W ocenie Sądu nieporozumienie w tym zakresie wynikało z faktu, że odwołujący zdawał się utożsamiać kwotę zaliczki na podatek dochodowy po odliczeniach (tj. kwotę 236 zł) jako podstawę, od której należy odliczyć kwotę 7.75% składki

na ubezpieczenie zdrowotne. Kwota ta – co wynika z art. 27b ust. 1 i 2 ustawy

o podatku dochodowym od osób fizycznych – jest pokrywana z kwoty zaliczki na podatek dochodowy, jednakże liczonej jako 18% z podstawy wymiaru,

a w niniejszym przypadku – wysokości świadczenia po waloryzacji

po zaokrągleniu do pełnego złotego (tj. kwoty 2.751 zł). Z tej kwoty liczy się następnie kwotę 7.75% stawki na ubezpieczenie zdrowotne. Dodatkowo, podstawą, od której należy liczyć kwoty podatku dochodowego oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne jest wysokość emerytury bez dodatku pielęgnacyjnego, co wynika z cytowanych wyżej przepisów. Stąd też brak było podstaw do obliczenia podatku i składek od sumy emerytury i dodatku pielęgnacyjnego, jak odwołujący wskazywał w niektórych obliczeniach.

Z kolei negatywna ocena działalności i stanowiska organu rentowego,

jak też całokształtu tej instytucji, nie mogła być podstawą do zmiany zaskarżonej decyzji. Sama waloryzacja zdaniem Sądu została przeprowadzona w sposób prawidłowy, tj. poprzez pomnożenie wspomnianego wyżej wskaźnika waloryzacji w wysokości 102,98% poprzez wysokość emerytury na dzień 28 lutego 2018 r., tj. 2.671,54 zł.

Mając na względzie powyższe Sąd zważył, że organ rentowy prawidłowo dokonał waloryzacji emerytury odwołującego oraz zgodnie z prezentowanymi wyżej przepisami obliczył kwoty podatków i składek, jakie należało potrącić ze świadczenia, a w konsekwencji prawidłowo ustalił wysokość świadczenia do wypłaty, zaś zastrzeżenia odwołującego co do poszczególnych wyliczeń i kwot były niezasadne i nie znajdowały oparcia ani w stanie prawnym, ani faktycznym.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku i oddalił odwołanie ubezpieczonego od skarżonej decyzji.

SSO Renata Gąsior

ZARZĄDZENIE

(...)